

30.10.2009

JULKISEN HALLINNON TIETOHALLINNON OHJAUS JA YHTEENTOIMIVUUS -HANKE**Asettaminen**

Valtiovarainministeriö on tänään SADe-ohjelman johtoryhmän käsiteltä asian 22.9.2009 asettanut julkisen hallinnon tietohallinnon yhtenäistämistä lähinnä eri ohjauskeinoin edistävän hankkeen sekä sille IT-konserniohjaustyöryhmän ja IT-konserniohjauksen lainsäädäntötyöryhmän.

Toimikausi

2.11.2009 – 31.5.2010

Tausta

Hallitus hyväksyi maaliskuussa 2009 sähköisen asioinnin ja tietoyhteiskuntakehityksen vauhdittamista koskevan kannanoton, jonka mukaan hallitus vauhdittaa Suomen tietoyhteiskuntakehitystä ja sähköisten asiointipalveluiden leviämistä kolmella toimintakokonaisuudella: jatkamalla Arjen tietoyhteiskuntaohjelmaa, käynnistämällä Sähköisen asioinnin ja demokratian ohjelman sekä uudelleen organisoimalla julkisten tietojärjestelmien määrittely, hankinta ja ylläpito.

Kannanottoon perustuen valtiovarainministeriö asetti huhtikuussa 2009 Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SADe-ohjelman). Ohjelman tavoitteena on edistää sähköistä asiointia siten, että kansalaisten ja yritysten sähköinen asiointi on mahdollista vuoteen 2013 mennessä kattaa kaikki keskeiset palvelut. Kansalaisten ja yritysten palveluille luodaan yhtenäiset asiakasrajapinnat eri tahojen tuottamiin julkisiin palveluihin. Tavoitteena on myös koko julkisen hallinnon (valtio, kunnat, Kela ja muu välillinen julkinen hallinto) tietojärjestelmien yhteentoimivuuden kehittäminen.

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta päätti 16.6.2009 Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SADe-ohjelma) toteuttamiseen liittyvien toimenpiteiden linjauksista.. Ne liittyvät laajojen sähköisen asioinnin ja demokratian palvelukokonaisuuksien kehittämiseen ja käyttöönottoon, valtion konsernimaisen tietohallintotoiminnan ohjauksen ja johtamisen terävöittämiseen sekä kuntien ja valtion tietojärjestelmäyhteistyön organisointiin.

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan päätöksessä linjataan, että valtion konserniohjausta tietohallinnon kehittämisessä tiivistetään strategisen ohjauksen, informaatio-ohjauksen, hankkeiden ja hankintojen ohjauksen ja normiohjauksen keinoin. Konserniohjausta vahvistetaan koskien valtionhallinnon tietohallinnon kehittämisen yhteisiä osioita, kuten perustietotekniikkaa, perustietovarantoja, valtiotason ja muita yhteisiä arkkitehtuureja, yhteisiä tietojärjestelmiä ja palveluja, yhteentoimivuutta, tietoturvaa ja varautumista, laadunhallintaa sekä osaamisen kehittämistä.

Osana konserniohjauksen kehittämistä valtiovarainministeriön johdolla luodaan valtion tietojärjestelmähankkeille yhtenäinen arviointimenetelmä ja perustetaan valtiovarainministeriöön arviointitoiminto, joka vastaa valtion keskeisten tietojärjestelmähankkeiden toteuttamiskelpoisuuden, kustannuslaskelmien realistisuuden ja strategian mukaisuuden arvioinnista. Ministeriöiden roolia hallinnonalansa keskeisten hankkeiden päätöksenteossa ja ohjauksessa vahvistetaan myöhemmin suunniteltavilla toimenpiteillä.

Linjauksissa todetaan myös, että valtiovarainministeriön toimesta käynnistetään valtion tietohallinnon konserniohjausta ja muutoin tietojärjestelmien yhteentoimivuutta edistävän lainsäädännön valmistelu syksyllä 2009.

Tavoite

Hankkeen tavoitteena on kansalaisten tarpeista ja elämäntilanteesta lähtevien palvelujen kehittämi-

seksi parantaa valtion IT-toiminnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta yli hallinnonala- ja organisaatiorajojen, estää päällekkäistä toimintaa, vahvistaa asiakasnäkökulmaa ja parantaa yhteistyötä.

Hankkeen tavoitteena on myös vahvistaa valtion konserniohjausta tietohallinnon kehittämisessä strategisen ohjauksen, informaatio-ohjauksen, hankkeiden ja hankintojen ohjauksen ja normiohjauksen keinoin. Konserniohjausta vahvistetaan koskien valtionhallinnon tietohallinnon kehittämisen yhteisiä osioita, kuten perustietotekniikkaa, perustietovarantoja, valtiotason ja muita yhteisiä arkkituureja, yhteisiä tietojärjestelmiä ja palveluja, yhteentoimivuutta, tietoturvaa ja varautumista, laadunhallintaa sekä osaamisen kehittämistä.

Tavoitteena on edistää koko julkisen hallinnon tietojärjestelmien yhteentoimivuutta muun muassa helpottamalla ja tehostamalla tietojen automaattista siirtoa julkisen hallinnon organisaatioiden välillä.

Hankkeen tavoitteena on lisäksi uudistaa lainsäädäntöä vastaamaan edellä kerrotulla tavalla sähköisen asioinnin ja hallinnon ohjaustarpeita.

Hankkeen tehtävät

Hankkeen tehtävänä on:

1. valmistella ehdotus valtionhallinnon IT-toiminnan konserniohjauksen periaatteiksi, menettelytavoiksi ja ohjauskohteiksi, sekä tehdä esitys siihen liittyvistä ohjausmenetelmistä,
2. määritellä IT-toiminnan konserniohjauksen kohteet ja keinot,
3. määritellä koko julkisen hallinnon tietojärjestelmien yhteentoimivuutta koskeva ohjausmalli ja siinä strategisen ohjauksen, informaatio-ohjauksen, hankkeiden ja hankintojen ohjauksen sekä JHS-suositusten asema,
4. valmistella ehdotus valtionhallinnon IT-toiminnan konserniohjauksen toteuttamisen edellyttämäksi lainsäädännöksi,
5. valmistella ehdotus koko julkisen hallinnon yhteentoimivuutta edistäväksi lainsäädännöksi sekä
6. arvioida SAdE-ohjelman muissa hankkeissa tehtyjen selvitysten perusteella muita säädöstarkeitä ja tehdä niitä koskevia ehdotuksia.

Lainsäädäntöehdotukset tulee laatia hallituksen esityksen muodossa.

Organisointi

IT-konserniohjaustyöryhmä

Työryhmä vastaa hankekokonaisuudesta ja sen tehtävänä on kuvata konserniohjauksen tarpeet sekä määritellä IT-konserniohjauksen kohteet ja ohjauskeinot sekä vastata muutoinkin toimeksiannon 1 - 3 kohdissa mainituista tehtävistä. Työryhmän tehtävänä on 31.12.2009 mennessä laatia väliraportti SAdE-ohjelman johtoryhmälle ja IT-konserniohjauksen lainsäädäntötyöryhmän käyttöön.

Puheenjohtaja, Olli-Pekka Rissanen, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö (HKO)

Jäsenet:

Yrjö Benson, valtion IT-johtaja, valtiovarainministeriö (HKO)
Katju Holkeri, finanssineuvos, valtiovarainministeriö (HKO)
Heikki Lunnas, tietoyhteiskunta-asiain päällikkö, Suomen Kuntaliitto
Irma Nieminen, tietohallintojohtaja, opetusministeriö
Raimo Porttikivi, tietohallintojohtaja, työ- ja elinkeinoministeriö
Marko Puttonen, kehittämisjohtaja, valtiovarainministeriö (HKO)
Tanja Rantanen, finanssisihtööri, valtiovarainministeriö (BO)
Taru Rastas, neuvotteleva virkamies, liikenne- ja viestintäministeriö
Aki Sipilä, tietohallintojohtaja, puolustusministeriö
Lasse Skog, tietohallintojohtaja, Valtiokonttori (VIP)
Arto Sulonen, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö (KUNTA)
Antero Taimiaho, tietohallintopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö

Arja Terho, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö (HKO)
Miliza Vasiljeff, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö (HKO)

Sihteerit:

Riku Jylhänkangas, projektipäällikkö, valtiovarainministeriö (HKO)
Arja Terho, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö (HKO)

IT-konserniohjauksen lainsäädäntötyöryhmä

Työryhmä vastaa hankkeen toimeksiannon 4-6 kohdissa tarkoitettujen tehtävien suorittamisesta.

Puheenjohtaja:

Miliza Vasiljeff, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö/HKO

Jäsenet:

Matti Hietanen, neuvotteleva virkamies, opetusministeriö
Anitta Holappa, lakimies, Kansaneläkelaitos
Antti Holmroos, IT-johtaja, valtiovarainministeriö (HKO)
Jaana Koski, osastopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö
Riitta Myllymäki, lakimies, Suomen Kuntaliitto
Jouko Narikka, budjettineuvos, valtiovarainministeriö (BO)
Olli-Pekka Rissanen, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö (HKO)
Markus Siltanen, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö (HKO)
Ilkka Turunen, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö (HKO)
Auli Valli-Lintu, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö (KUNTA)

Edustaja oikeusministeriöstä (lainvalmisteluosasto) (täydennetään myöhemmin)

Sihteerit:

Susanna Hyvärinen, projektipäällikkö, Suomen Kuntaliitto
Markus Siltanen, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö (HKO)
Anja Simola, finanssineuvos, valtiovarainministeriö (HKO)

Työryhmien tulee toimia vuorovaikutuksessa SADe-ohjelman johtoryhmän ja muiden valmisteluryhmien ja -tiimien kanssa.

Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen työryhmien työ tehdään virkatyönä. Valtiovarainministeriö maksaa pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tulevien työryhmien jäsenten sekä kuulemien asiantuntijoiden matkustuskustannukset valtion matkustussäännön mukaisesti.

Hankkeen kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön momenteilta 28.01.02, 28.90.03 ja vuonna 2010 momentilta 28.90.20. Päätökset mahdollisista konsulttitoimeksiannoista tekee valtiovarainministeriö.

Hallinto- ja kuntaministeri

Mari Kiviniemi

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Silja Hiironniemi

JAKELU

Hankkeen työryhmät ja sihteeristö

TIEDOKSI

SADe-ohjelman johtoryhmän jäsenet ja asiantuntijat
Ministeriöt
Suomen Kuntaliitto
Kansaneläkelaitos
Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta (JUHTA)
Valtion IT-johtoryhmä
Valtion IT-koordinaatioryhmä

LIITTEET

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjaukset SADe-ohjelmasta, 16.6.2009

**TALOUSPOLIITTISEN MINISTERIVALIOKUNNAN LINJAUKSET SADE-
OHJELMASTA, 16.6.2009**

1. Ohjelmassa kehitettävien sähköisen asioinnin palvelukokonaisuuksien valintakriteereitä ovat: 1. asiakaslähtöisyys ja laatu, 2. merkittävyys, 3. poikkihallinnollisuus, 4. tuottavuuspotentiaali, 5. toteutuksen kustannustehokkuus, 6. käynnistysvalmius ja toteutuksen nopeus, 7. käyttöönottovalmius ja -kelpoisuus, 8. lainsäädäntömuutosten tarve ja valmius niiden toteuttamiseen, 9. yhteensopivuus julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin kanssa sekä 10. innovatiivisuus ja luovuus.
2. Ohjelman piiriin otetaan arviolta 10 - 12 edellä mainittujen kriteereiden perusteella JulKIT-kehittämiskohteiksi hyväksyttyä palvelukokonaisuutta, joiden valinnassa painotetaan erityisesti kuntien tuottavuutta lisääviä hankkeita. Lisäksi ohjelmaan sisällytetään toimeksiannossa mainittu ja muita välttämättömiä katsottuja yhteisesti hyväksyttyjä sähköisen asioinnin tukipalveluja: Suomi.fi ja YritysSuomi.fi -portaalien uudistaminen, kansalaisten asiointitili, sähköinen laskutus, julkisen hallinnon yhteinen ajanvarausjärjestelmä, kansalaisten yleisneuvontapalvelu ja videoneuvotteluyhteydet. Johtoryhmä tarkistaa ohjelman laajuuden helmikuussa 2010. Ohjelmaa toteutetaan voimassaolevien talousarvioiden ja kehysten puitteissa.
3. SADe-ohjelmassa kehitettävät palvelukokonaisuudet hyväksytään kahdessa erässä: I erä (4-5 palvelukokonaisuutta) lokakuussa 2009 ja II erä helmikuussa 2010. Ehdotuksia ohjelmaan hyväksyttäväksi palvelukokonaisuuksiksi pyydetään ministeriöiltä, kunnilta ja Kelalta toimitettavaksi syyskuun alussa 2009. Ehdotukset arvioidaan kriteerien avulla ja muotoillaan ehdotukset SADe-ohjelman johtoryhmälle. Ehdotuksista pyydetään myös JUHTA:n lausunto. Johtoryhmä tekee alustavan päätöksen kummassakin erässä kehitettävistä palvelukokonaisuuksista ja asettaa niiden kehittämisestä vastaavat klusteriryhmät. Klusteriryhmät laativat palvelukokonaisuuden toteuttamissuunnitelman, joka tuodaan johtoryhmän käsiteltäväksi. Johtoryhmän puolelta suunnitelman toteuttamista valtiovarainministeriö tekee päätökset palvelukokonaisuuksien kehittämistyön käynnistämisestä ohjelman määrärahojen rajoissa.
4. Valtion konserniohjausta tietohallinnon kehittämisessä tiivistetään strategisen ohjauksen, informaatio-ohjauksen, hankkeiden ja hankintojen ohjauksen ja normiohjauksen keinoin. Konserniohjausta vahvistetaan koskien valtionhallinnon tietohallinnon kehittämisen yhteisiä osioita, kuten perustietotekniikkaa, perustietovarantoja, valtiotason ja muita yhteisiä arkkitehtuureja, yhteisiä tietojärjestelmiä ja palveluja, yhteentoimivuutta, tietoturvaa ja varautumista, laadunhallintaa sekä osaamisen kehittämistä.
5. Valtiovarainministeriön johdolla luodaan valtion tietojärjestelmähankeille yhtenäinen arviointimenetelmä ja perustetaan valtiovarainministeriöön arviointitoiminto, joka vastaa valtion keskeisten tietojärjestelmähankeiden toteuttamiskelpoisuuden, kustannuslaskelmien realistisuuden ja strategian mukaisuuden arvioinnista. Merkittävät hankkeet voivat edetä vain, jos arviointitoiminto puoltaa hankkeen jatkamista. Lisäksi vahvistetaan ministeriöiden roolia hallinnonalansa keskeisten hankkeiden päätöksenteossa ja ohjauksessa myöhemmin suunniteltavilla toimenpiteillä. Hankeohjausmalli otetaan käyttöön 1.1.2010 lukien.
6. Valtiovarainministeriön toimesta käynnistetään valtion tietohallinnon konserniohjausta ja muutoin tietojärjestelmien yhteentoimivuutta edistävän lainsäädännön valmistelu syksyllä 2009.

7. Valtion ja kuntien yhteisten ratkaisujen kehittäminen ja niiden toteuttamiseksi tarvittavat hankinnat, käyttöönottoimenpiteet ja käyttöönoton tuki sekä ylläpito ovat julkisen hallinnon yhteistä tietohallinnon ja sen osa-alueiden kehittämistä, josta käytetään nimitystä JulkIT-toiminta. Myös Kela ja muu välillinen valtionhallinto osallistuvat JulkIT-toimintaan tilanteen mukaan.
8. Yhteisten JulkIT-ratkaisujen operatiivinen tuottaminen ja hallinnointi organisoidaan siten, että niiden hankinnoista, käyttöönotosta ja ylläpidosta vastaa yhteinen organisaatio, joilla on tähän lakisääteinen toimivalta. Valmistelu käynnistetään välittömästi siten, että kehitetty ratkaisu on toiminnassa viimeistään 1.1.2011.
9. JulkIT-toiminnan rahoitus keskitetään valtion talousarvioon valtiovarainministeriön hallinnonalalle otettavalle määrärahamomentille, jolle kootaan valtion ja kuntien rahoitusosuuksia varten vuosittain ja kehyskausittain yhteisesti laadittavien suunnitelmien perusteella tarvittavaksi arvioitu määräraha. Valtion rahoitusosuus kootaan siten, että osa siirretään hallinnonalojen määrärahoista ja osa mahdollisesti muista määrärahoista. Kuntien rahoitusosuuden toteuttamiseksi jatketaan KuntaIT:n toiminnan rahoittamiseksi kehitetyn mallin toteuttamista siten, että tarvittava rahoitus siirretään valtionosuuksiin varatuista määrärahoista. Hankkeiden tilausvaiheeseen siirryttäessä kunkin hankkeen kustannusjaot päätetään erikseen. Momentille tulevasta ohjelman käyttöön tarkoitettusta määrärahasta 50 % kootaan määrärahasiirroin kuntien valtionosuuksista ja 50 % muilta valtion budjetin momenteilta. Eriksien määriteltävien kohteiden osalta kuntien valtionosuusrahoituksen sijasta voidaan käyttää muuta kuntarahoitusta.
10. Ohjelman kokonaisrahoituksesta tehdään tarkempi ehdotus kevään 2010 kehysneuvotteluja varten. Samassa yhteydessä tehdään esitys ohjelmaan sisällytettävien kehittämiskäytönsuunnitelmien investointeista, investointien laajan käyttöönoton varmistamisesta sekä ohjelmalla tavoiteltavista tuottavuusvaikutuksista. Vuoden 2010 rahoituksesta tehdään ehdotus talousarvioesitykseen elokuussa 2009.
11. Ohjelman tilannekatsaus ja tarvittavat uudet linjaukset käsitellään talouspoliittisessa ministeri-valiokunnassa helmikuussa 2010.